

відображено у плановій довідковій продукції. Здійснено апробацію та впровадження проміжних результатів дослідження засобами репозиторію ЕБ НАПН України та участю в науково-практичних заходах (круглих столах, міжнародних форумах, онлайн-семінарах). *Триває розроблення довідкової продукції (частини рукопису довідкового бюлетеня «Дайджест провідних спеціалізованих видань з психологічних наук»)*. Укладено угоди про співпрацю із закладами освіти та іншими установами різного рівня, що передбачають упровадження результатів наукового дослідження та забезпечуватимуть умови співпраці з їх впровадження.

У 2024 році за темою та підтемами дослідження виконавцями дослідження *оприлюднено 39* одиниць наукової продукції (статті – **14**, із них: в українських наукових фахових виданнях категорії «Б» – **6**, розділ закордонної монографії – **1**, ЗМІ – **7**); тези – **20**; поповнено ВЧЗО **5** електронними ресурсами. Упровадження результатів наукових досліджень: здійснювалося під час участі в *12 науково-практичних заходах – всеукраїнських і міжнародних*, зокрема включених до Плану роботи НАПН України і ДНПБ України, реалізації відеопроєкту з реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні «Безбар'єрний простір ВЧЗО: інформаційно-аналітична підтримка психічного здоров'я в умовах воєнних реалій». Всі поточні результати оприлюднено на вебпорталі ДНПБ та розміщено в Електронній бібліотеці НАПН України.

Отже, науково-прикладні результати, досягнуті в процесі виконання теоретико-аналітичного етапу прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід психологічної науки у воєнний і повоєнний періоди України» (2024–2025 рр.; РК № 0124U000842; відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), уможливають узагальнення першого етапу прикладного дослідження щодо напрацювань українських і зарубіжних дослідників з питань психологічної науки, трансформації освіти, педагогіки й психології у воєнний і повоєнний періоди.

Список використаних джерел

1. Ростока М. Л. Методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психологічної науки і освіти сьогодення. *Імідж сучасного педагога*, 2024. Вип. 2(215). С. 24–33. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-24-33](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-24-33).

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД

*О. П. Лучанінова, доктор педагогічних наук, професор,
провідний науковий співробітник відділу наукового
інформаційно-аналітичного супроводу освіти*

У межах виконання теми наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід освіти у воєнний та повоєнний періоди в Україні» важливою є підтема «Теоретико-методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психології виховання і самовиховання». Об'єкт

дослідження – теоретичні основи психології виховання у вищій школі, предмет дослідження – інформаційно-аналітичний супровід психології особистості в умовах воєнного часу. Теоретико-методологічне обґрунтування цієї теми орієнтовано не стільки на соціум, скільки на конкретну особистість у векторі психології виховання. Взагалі спрямованість до особистості, прагнення задовольнити її різноманітні пізнавальні потреби, освітні запити є характерною ознакою сучасних як освітніх, так і виховних систем. Водночас треба констатувати відсутність глибокого й детального інформаційно-аналітичного супроводу психології виховання і самовиховання здобувачів вищої освіти в сучасному освітньому просторі України, що робить дослідження ще більш актуальним в умовах війни.

В освітньо-виховній практиці склалася низка суперечностей між необхідністю реалізації трансдисциплінарного підходу до здобувача вищої освіти у професійній діяльності педагога та недостатньою розробленістю в педагогічній теорії вихідних концептуальних засад трансдисциплінарності; декларацією парадигми психології виховання/самовиховання та відсутністю ефективних виховних технологій її реалізації; між класичною системою освіти й відкритою, варіативною за змістом моделлю освіти.

У своєму дослідженні спираємося на головне завдання освіти – виховати не просто освічену особистість з широким світоглядом, а людину всебічно розвинену, цілісну, мислячу, діяльну, творчу, соціально відповідальну й небайдужу до проблем інших, яка керується в житті загальнолюдськими цінностями [2]. Стейкхолдери чекають молодь, яка плекає такі якості, як висока професійна активність, мобільність, відповідальність, уміння працювати, швидко орієнтуватися в ситуації, приймати самостійні рішення, прагнення постійно оновлювати знання й самовдосконалюватися, культура міжособистісного спілкування тощо [1]. Викладач допомагає здобувачам вищої освіти подані вище якості розвинути в мотиваційній площині психології виховання засобами своєї педагогічної діяльності. Нині інформаційно-аналітичний супровід психології виховання й самовиховання здобувачів вищої освіти є новою філософією. Ретроспективний досвід авторки показує, що теоретичні основи психології виховання у вищій школі спрямовані на вивчення місця й ролі людини в історії світової цивілізації, у складних історичних процесах держави, а психологія виховання спирається на психологічні характеристики вікового розвитку, його психологічні закономірності, знання психології особистості. В умовах воєнного часу в Україні ключовим для дослідників є розуміння особливостей психології особистості, що дає можливість систематизувати зміст цілей, визначений системою суспільних вимог до особистості дитини/учня/студента з урахуванням їхніх вікових особливостей. У контексті виконання завдань теоретико-аналітичного етапу прикладного наукового дослідження на тему «Інформаційно-аналітичний супровід психологічної науки у воєнний та повоєнний періоди України (2024-2025)» *частково досліджено* джерельну, історіографічну базу та законодавчу документацію з актуальних питань дослідження; *частково проаналізовано* вітчизняний і зарубіжний досвід психологічної науки з питань її розвитку в

умовах надзвичайних ситуацій; *частково визначено* теоретико-методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психологічної науки в умовах воєнного і повоєнного періодів України та в умовах глобальної цифрової трансформації суспільства і освіти; *здійснено* поповнення віртуального читального залу освітянина ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського науково-методичною продукцією. За результатами проведеної роботи *підготовлено* 3 тези, 1 електронний ресурс, взято участь у 2 міжнародних науково-практичних заходах, подано 2 статті та 1 розділ в закордонну монографію (Польща) до публікації; здійснюється керівництво науковим дослідженням.

Список використаних джерел

1. Кобелєв О. М. Інформаційно-аналітичний супровід освітньої підсистеми суспільства. *Вісник ХДАК*. 2015. Вип. 47. С 90–100.

3. Лучанінова О. П. Культура та мистецтво: рефлексія щодо формування особистісних якостей майбутнього фахівця засобами мистецтва у вищій технічній школі. *Виховання Людини Культури засобами мистецтва* : кол. монографія / Г. П. Шевченко, Д. П. Шафер, Т. Л. Антоненко, В. М. Алфімов, М. В. Безугла, А. Ю. Бовт, Л. Л. Бутенко, А. О. Вігченко, Є. А. Зеленов, С. В. Коновець, О. Є. Крсек, О. П. Лучанінова, Н. Є. Миропольська, М. В. Роганова, Л. М. Сбігнева, Н. О. Філіпчук, Н. Н. Чурсін. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 292 с. С. 178-191.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ В УКРАЇНІ

Я. В. Пилипчук., доктор історичних наук, старший науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти

Актуальність. Війна України з Росією почалась у 2014 р. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну в 2022-2024 рр. спричинило травматизацію широких мас населення та військових. Україна накопичила досвід реабілітації ветеранів АТО та ООС на Сході України в 2014-2021 рр. Для реабілітації цивільних і військових ветеранів від психогенних розладів важливо здійснити теоретичний аналіз проблеми інформаційного забезпечення підготовки військових психологів в Україні.

Напрям. Упродовж 2024 р. розроблено одну з підтем наукового дослідження «Історіографія військової психології як науки у контексті інформаційно-аналітичного супроводу підготовки військових психологів». Розглянемо короткий теоретичний аналіз проблеми інформаційного забезпечення підготовки військових психологів в Україні.

Результати дослідження. Так, видано статті, присвячені історіографії української системи підготовки військових психологів, реабілітації військових ветеранів від психологічних травм, використанню ізраїльського досвіду реабілітації військових ветеранів в тренувальній системі військових психологів України. Є окрема стаття, присвячена бойовому стресу та бойовій психічній травмі. Проаналізовано також бойовий транс як чинник війни (інформаційний